

Dnr: A2025/00273

Datum: 2025-09-01

Arbetsmarknadsdepartementet

Remissvar arbetslivskriminalitet– upplägg– verktyg och åtgärder–  
fortsatt arbete – Slutbetänkande av Delegationen mot  
arbetslivskriminalitet SOU 2025:25

Remissvar avgett av Plattformen Civila Sverige mot människohandel (nedan:  
Plattformen)

### **Inledning**

Plattformen konstaterar att utredning är omfattande, genomarbetad och innehåller förslag till lagstiftning och reglering och ingående analyser som omfattar ett stort område. Plattformen delar i stort delegationens uppfattningar men inskränker sig i sitt remissvar till områden som har mera direkt inverkan på plattformens kärnverksamheter, det vill säga stöd och bistånd till offer för människohandel, människoexploatering och relaterade former av utnyttjande av människor.

Plattformen vill särskilt understryka att de förslag som ges i syfte att försvåra för arbetslivskriminella upplägg som går ut på att undgå att betala ut löner och straffansvar är särskilt viktiga ur ett förebyggande perspektiv såväl som ur ett brottsofferperspektiv. Det ska vara kännbara konsekvenser för den som exploaterar människor på den svenska arbetsmarknaden. Delegationens slutsatser i de delar som rör brottsoffrens skydd och möjligheter till upprättelse är centrala för ett stärkt arbete mot människoexploatering och människohandel i form av tvångsarbete.

Plattformen noterar att "barn" nämns 0 gånger i slutbetänkandet, och vill uppmärksamma på att även barn har utnyttjats och utnyttjas i människohandel i form av tvångsarbete i Sverige. I regionkoordinatorernas samlade statistik för 2024 identifierades 22 barn, varav 27 % av flickorna och 57 % av pojkarna rapporterades vara utsatta i arbetskraftsexploatering. Antalet barn som identifieras som brottsoffer för människohandel har sjunkit senaste åren, från en redan mycket låg nivå av upptäckt. Detta anses inte vara ett tecken på att färre barn utsatts, utan att det är resurskrävande och avgörande att regionkoordinatorernas resurser inte räcker till. Plattformen framhåller därför behovet av särskilda regionkoordinatorer för barn, och betydelsen av denna typ av resurs för att fler barn identifieras.

## Synpunkter

1. Plattformen delar delegationens uppfattning att det finns ett behov att omhänderta, hjälpa och bistå personer som är eller har varit utsatta för arbetskraftsexploatering och att anvisade medel inte alltid räcker till för att täcka behovet. Det är också så att stödbehovet för offer för arbetskraftsexploatering kan skilja sig från behoven för de som utsatts för sexuell exploatering. Till exempel saknas i stor utsträckning skyddsplatser för män. Plattformen välkomnar därför förslaget att civilsamhällets statsbidrag för stöd- och skyddsprocess för offer för människohandel och människoexploatering explicit skall omfatta alla former av människohandel, däribland exploatering av arbetskraft (6.9., sid 352 ff) och hänvisar, i likhet med delegationen, till utlåtanden från Riksrevisionen och Jämställdhetsmyndigheten. Plattformen vill understryka att en utvidgning av möjligheten till ersättning till civilsamhället förutsätter en ökning av de tillgängliga beloppen. (Specialmotiveringen 9.2.6. sid 545)  
  
Plattformen stödjer förslaget att Jämställdhetsmyndigheten också skall få i uppdrag att inventera stödbehovet av personer som är utsatta för arbetskraftsexploatering. En sådan inventering bör resultera i föreskrifter för socialtjänstens arbete med brottsutsatta i människoexploatering och människohandel i form av tvångsarbete.
2. Plattformen noterar att delegationen identifierar förbättringsområden i vad gäller det straffrättsliga regleringen av människohandel och människoexploatering (sammanfattning, sid 23, 6.4.3. sid 270, särskilt sid 275 ff) men avstår, med hänvisning till att en ny reglering avseende arbetskraftsexploatering bereds i regeringskansliet att lämna egna förslag. Plattformen delar delegationens uppfattning att en förändring, och förtydligande i den straffrättsliga regleringen av brotten är viktig och nödvändig, bland annat av hänsyn till Sveriges internationella åtaganden och menar, i likhet med delegationen, att det bör tas ett helhetsgrepp.
3. Plattformen delar inte uppfattningen att begreppet lönestöld skulle vara främmande i en svensk kontext (6.4.4. sid 278). Plattformen ser, i likhet med delegationen, ett behov av att reglera ett förbud mot återförande av lön, utbetald eller utlovad/avtalad (6.4.5 sid 280 ff).
4. Plattformen har iakttagit problem med utstationering där löner, förmåner och förhållanden inte överensstämmer med vad som avtalats eller utlovats. Plattformen delar inte delegationens uppfattning att det inte finns skäl att företa ändringar i regelverket kring utstationering och konstaterar att det är

en fråga som lämnas olöst (6.4.6. sid 286).

5. Plattformen noterar i likhet med delegationen att antalet beviljade tillfälliga uppehållstillstånd för offer för människohandel jml 5 kap 15 2 st utlänningslagen är lågt i förhållande till antalet misstänkta fall. Uppfattningen är dock att det är mycket sällsynt att sådana uppehållstillstånd nekas. Förklaringen måste därför sökas på annat håll. Delegationen framhåller en kunskapsbrist hos framförallt socialtjänsten.

Plattformen instämmer i delegationens slutsats att det finns ett behov att öka medvetenheten hos socialtjänsten, men även polisen, om möjligheterna med tillfälliga uppehållstillstånd (6.8 . sid 346). Plattformen föreslår att Socialstyrelsen tar fram föreskrifter för socialtjänstens och regionernas arbete med brottsoffer för människohandel som inkluderar alla ändamål, där skyldigheten att bedöma brottsoffrets behov och besluta om insatser tydligt framgår för brottsoffer i prostitution och människohandel oavsett ändamål. Socialstyrelsen bör ges ett regeringsuppdrag förenat med förstärkt finansiering i det fall arbetet med dessa föreskrifter kräver det. Ett sådant uppdrag ska genomföras i samråd med Jämställdhetsmyndigheten och i ljuset av uppdrag som inventerar stödbehovet hos målgruppen. Även civilsamhället ska konsulteras.

Plattformen välkomnar möjligheterna till utökade uppehållstillstånd för dem som vill hävda sin rätt (6.8.2. sid 348 ff.)

6. Plattformen vill markera att den civilrättsliga ordning, som föreslås t ex i den i och för sig välkomna *Lagen om lön och andra ersättningar för utstationerade eller utländska arbetstagare med arbetstillstånd* förutsätter, trots den roll arbetstagarorganisationerna åläggs, en kunskap och kompetens som de berörda arbetstagarna i regel inte besitter. Plattformen välkomnar därför att en myndighet – här DO – åläggs att föra arbetstagares talan (6.7.2., sid 380 ff).
7. Plattformen delar uppfattningen att en fristående myndighet, gärna under riksdagen, bör kunna uppfylla uppdraget som nationell rapportör för människohandel, (7.3.4. sid 517) men vill understryka vikten av, och den höga kvaliteten i, de årliga rapporter som polisen sedan länge lägger fram. En flyttning av funktionen kan medföra en försämring av den obehindrade tillgången till uppgifter inom det polisiära området som polisen har. Det är viktigt att en nationell rapportör har tillgång till alla relevanta uppgifter. Polismyndigheten bör fortsatt ha en nationell rapportör eller samordnare för arbete mot prostitution och människohandel för den egna myndighetens arbete och samverkan.

8. Plattformen delar uppfattningen att arbetet mot arbetskraftsexploatering måste prioriteras (7.4.3. sid 522) och att kommuner och regioner bör involveras (7.5.2. sid 530).

**Detta remissvar har beretts av:**

Elise Thoen, Ordförande för Plattformen Civila Sverige mot människohandel

Thomas Ahlstrand, Vice ordförande för Plattformen Civila Sverige mot människohandel